

Ishaja vsake sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži snamke za odgovor. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in teži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Zahvala

Vlada je s svojim volilnim proglasom z dne 2. septembra 1931 objavila vsem Jugoslovanom program bodoče državne, narodne in gospodarske politike. Bili smo od vsega začetka prepričani, da bodo tudi Slovenci pravilno ocenili zgodovinski trenutek novemberskih volitev in se odzvali klicu Kralja in domovine k složnemu delu za izvedbo tega programa.

Vsled tako enodušne volje za složno delo, kakor se je pokazala pri volitvah smo globoko prepričani, da so za vedno pokopani vsi spori glede državnega in narodnega edinstva in da je prišla doba smotrenega socialnega in gospodarskega dela za napredek celote in vsakega enakopravnega dela.

Smatramo za svojo dolžnost zahvaliti se volilcem za izkazano zaupanje nam in našim sokandidatom, zavedajoč se, da so glasovi veljali bodočemu složnemu delu v smislu volilnega programa in plebiscitu za državno ureditev v duhu državnega in narodnega edinstva.

Slovenci smo se pridružili s tem plebiscitom izjavi Kralja, da treba smatrati za svojo najvišjo narodno dolžnost čuvati narodno in državno edinstvo. Dajemo izraza neomajni veri, da je srečnejša bodočnost Slovencev nerazdružljivo spojena z napredkom kraljevine Jugoslavije in da si le v njej lahko z aktivnim sodelovanjem utrdimo svoj enakopravni položaj. V tem prepričanju ste tudi vi z veliko večino odklonili od manjšine vsiljevano abstinenco in rešili čast Slovencev.

Osvobojeni strankarskih sporov in podprti s tako sijajnim zaupanjem naroda, se bomo z vso vnemo posvetili reševanju neodložljivih gospodarskih in socialnih vprašanj. Propadanje gospodarskega blagostanja ogroža kulturni nivo našega naroda. Kriza kmetkega in delavskega ljudstva je povzročila težave pri vseh ostalih slojih in gospodarskih panogah. Zato hočemo prav vprašanje prinosnosti kmetkega in delavskega kot temeljnega gospodarstva posvetiti vso pažnjo, da odtod ozdravimo celokupno naše narodno gospodarstvo.

Kakor mi obljubljam posvetiti tem nalogam vse svoje moči in sposobnosti, tako pozivamo vse volilce k trajnemu in živemu sodelovanju za boljšo bodočnost naše Jugoslavije.

Dr. Albert Kramer,
minister za gradbe.

Ivan Urek
Ivan Prekoršek
Danijel Makar
Anton Hajdinjak
Rasto Pustoslemšek
Anton Cerar
Karol Gajšek
Janko Barle
Alojzij Drmelj
Alojzij Pavlič
Milan Mravlje

Ivan Pucelj,
minister.
dr. Stane Rape
Albin Koman
Jakob Zemljčič
Anton Krejčič
dr. Ljudevit Pivko
Josip Benko
Anton Klinec
inž. Franc Pahernik
Lovro Petovar
Ivan Mohorič
dr. Bogumil Vošnjak
Vekoslav Spindler

Na mirno, a odločno delo!

Zgodovinske novemberske volitve so za nami in delo, ki so ga opravili vsi, ki res ljubijo svojo lastno državo, je končano. Ni pa z volitvami še končan celoten preporod vsega našega javnega življenja v novem pravcu in duhu.

Človeška narava je že taka, da se jako nerada loči od starih navad. Zaljubljenost v stare navade, pa če so še tako slabe, pa ni samo lastnost poedincev, ampak je tudi lastnost celih narodov. Tudi narod se nerad loči od tega, na kar je navajen.

Življenje pa ima zopet to neprijetno lastnost, da nikdar ne miruje in nikdar ne počiva, ampak gre vedno naprej in naprej. Zato pa vlada med človekom, ki hoče mirovati, in pa med življenjem, ki hiti naprej, večno nasprotje in večni boj.

V tem boju pa je za poedince in narode neprecenljive vrednosti dober vodnik, ki ima bistro oči, dobra ušesa in jasen razum. Dober vodnik nam bo med starimi navadami in med novim življenjem silno olajšuje. Tak vodnik hočemo biti našim kmetom mi, kolikor nam to pač dopuščajo naše skromne moči; tak vodnik hoče biti kmetom naš »Kmetški list«.

Mi stojimo dandanes na pragu nove dobe. Mi vidimo, kako silno se izpreminjajo stara gospodarska načela, kako se vse ruši in pada, na kar smo bili navajeni od svojih mladih let, in kako se polagoma poraja nekaj novega, nam še čisto neznanega. Mi smo danes podobni ljudem, ki gredo v temo, in zato smo večno v nevarnosti, da kam pademo. Poznavanje novih gospodarskih potov pa nam naš negotov korak v bodočnost izpreminja v siguren korak in ena glavnih nalog našega lista je bila in bo, da bo svojim bralcem zvest in zanesljiv svetovalec v vseh gospodarskih vprašanjih; ne toliko v gospodarsko-tehničnih, zato pa toliko bolj v gospodarsko-političnih.

Od gospodarstva se politika ne da ločiti. Mi živimo danes v lastni državi in mi smo danes sami svoji gospodarji. Mi nismo več kmetški fantje, ki doma le delamo, očetje pa nosijo vso odgovornost, ampak mi sami smo danes odgovorni za svoje gospodarstvo v državi. V državi pa žive velike skupine različnih stanov in poklicev, ki imajo vsak svoje posebne interese, ki jih skušajo uveljavljati vsak po svoje. Mi vemo, da so potrebni vsi stanovi in poklici, toda

mi vemo tudi, da mora vladati med vsemi neko določeno razmerje, da nihče ni preveč prikrašan. Ker pa se zavedamo tudi tega, da je zemlja mati vsega blagostanja, in ker vemo, da je kmet najsigurnejša podlaga vsega gospodarstva, bo naša skrb ta, da naše kmete vedno in vedno poučujemo ne samo o njihovih dolžnostih, ampak tudi o njihovih pravicah in za politično šolanje kmetov se bomo brigali z vso svojo močjo.

To šolanje se nam zdi toliko bolj potrebno, ker smo danes na tem, da vržemo raz sebe staro politično obleko in oblečemo novo. Pred nami stoji zopet parlamentarno življenje, ki pa mora biti vse drugačno od starega — a kakšno naj bo? Na to vprašanje bo vedno zvesto in pošteno odgovarjal naš list in bo skrbno pazil in svoje bralce opozarjal na vse, kar je prav in kaj ni prav. Tako smo delali doslej in tega načela se bomo držali tudi v bodoče — poštenje za poštenje!

Skoraj na pragu novega leta pa prosimo svoje zveste naročnike in bralce, naj nam ostanejo še nadalje naklonjeni in naj nas podpirajo tudi s svoje strani po svojih močeh. Ne samo naša, ampak tudi vaša skrb mora biti, da bo naša armada čim večja. Mi smo preteklo leto list znatno izpopolnili in smo storili vse, da slovi naš tednik kot jako resen list, storili bomo pa lahko še več, če bomo našli pri svojih bralcih potrebno podporo in oporo. Bodi torej tudi naša skrb, da se list čim bolj razširi in da dobi v novem letu čim več naročnikov!

Po volitvah

Priznanje tujine. — Začetek novega gospodarsko-političnega dela in življenja v Jugoslaviji.

Vse inozemstvo, ki je v času naših volitev poslancev v Narodno skupščino posvečalo največjo pozornost velikim dogodkom na Daljnem Vzhodu, kjer se bijeta Japonska in Kitajska za nadvlado, je kljub temu gledalo in pričakovalo z največjim zanimanjem izid teh volitev. Vsi vodilni evropski časopisi so v svojih izdajah poudarjali veliko važnost teh volitev, prav posebno pa so nekateri tolmačili sam pomen teh volitev, kakor tudi podčrtavali dejstvo, da je dobilo delo na ureditve države Nj. Vel. kralja in njegove vlade med ljudstvom popolno razumevanje in priznanje. Izid volitev priča in govori za še uspešnejše gospodarsko-politično delo naše države. Nobenega dvoma ni, da so volitve 8. novembra še bolj učvrstile zaupanje inozemstva do naše države. V novem parlamentu vidi tujina novo jamstvo za nadaljnji razvoj in napredek. Prav poseben odziv volitev se vidi tudi na inozemskem denarnem trgu, kjer je naš dinar poskočil za 5 točk in sicer od 9-05 na 9-10 švicarskega franka, kar dokazuje, da se je tudi v inozemstvu učvrstilo zaupanje v denarnih in gospodarskih krogih.

Prav posebno pozornost našim volitvam so posvečali mnogi francoski časopisi, ki so obja-

vil izid volitev ter poudarili, da so s tem izidom dokazali Jugoslavlani svojo politično zrelost ter na spreten način manifestirali svojo narodno in državljansko zavest in slog skupnega dela, ki je prekrizalo vse račune onim, ki so tako zvesto verovali v neslogo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Prav značilno piše o novembarskih volitvah in njih pomenu francoski časopis »Figaro«, ki pravi med drugim, da pomenijo sedanje volitve novo stopnjo v razvoju jugoslovanske politike. — Vlada pod vodstvom kralja Aleksandra je ustavila demagogijo neodgovornih voditeljev, ki bi sigurno uničila državo. Politika teh voditeljev je motila vsako delo ter osramotila parlamentarizem. Odziv volilcev pa je bila široka obsodba bivših strank, obenem pa so široki sloji dokazali, da ne marajo več slediti nizkotni politiki omejenih politikov, ki jim sploh ni do resničnih ljudskih stremeljenj in interesov. Z uspehom volitev pa je bil tudi kronan ves plemeniti napor kralja, ki je v najtežjem trenutku znal pravilno rešiti svoje ljudstvo.

Tudi ostalo časopisje po Evropi je enako tolmačilo izid novembarskih volitev, razen nekaterega, ki nam pa že od vseh časov ni naklonjeno. V celoti pa je bil odmev dneva naše sloge, državne zavesti in začetka še uspešnejšega razvoja z vsem priznanjem sprejet v tujini, kjer nam je pričakovati, da bomo našli vse razumevanje in priznanje za trud in napor, da si po težki, včasih celo sramotni poti ustvarimo močno državo, ki bo upoštevana politično in gospodarsko na vsem svetu.

Na složno delo!

Naše življenje hodi čudna pota. Pa je že na svetu stalna samo izprememba. Važna je le razlika, v kakšni smeri se vrši ta izprememba. Sicer čujemo in sami radi ugotavljamo, da vsestransko napredujemo. Saj bomo kmalu že izzapečka gledali in poslušali kar celi naš, a morda kmalu tudi že kak tuj planet, uživali hrano, katere ne bo več treba s toliko truda in rizika pridelovati v prosti naravi, ampak nam bo skoraj — kakor pozimi sneg — plavala iz avtomatično delujočih kemičnih trustov kar naravnost v usta in še zvečiti nam baje ne bo treba...

Da ne bi kdo našim zanamcem zavidal tolikih udobnosti, se ozrimo nekoliko v preteklost ter se vprašamo: Ali bi nam ne bili tudi naši pradedje zavidali današnjih udobnih »samodrčev« in »samofrčev«, brzojava, telefona, radia, v zdravstvu radija, raznih cepiljenj in pomlajevanja?

In kaj imamo od življenja v dobi, ko so skoraj čez noč zrastle vse te in še neštete druge novotarije? Krizo za krizo, a povrhu vseh kriz zopet same krize! Tako n. pr. tarnamo o neki gospodarski, finančni, politični, trgovski, obrtniški, industrijski, socialni, kulturni, duhovni in nazadnje tudi o duševni krizi. Slednja je sicer najmanj poudarjana, zato pa je — najopasnejša! Saj tudi neopazena zavratna bolezen najhitreje ugonobi vsako, še tako odporno telo. Brez dvoma pa prav iz te — izvirajo vse druge krize.

Da ta trditev drži, se vsak, ki količkaj trezno misli, prav zlahka prepriča. Kdo drug naj bi bil kriv splošne gospodarske krize, ako ne oni kapitalizem, ki brezobzirno in brezvestno izključuje zdravo konkurenco; kdo drug naj bi bil kriv finančne krize, kakor sebična spekulacija, da zasluži vsak sam, mesto da bi zaslužili vsi; kdo drug je dal povod politični krizi, ako ne oni, ki danes preklinja ono, kar je še včeraj oboževal in obratno, skratka: vseh teh in drugih kriz je kriv edino in samo najnovejši »najmodernejši« in »najkulturnejši« tip sodobnega človeštva. Ali ni popolnoma jasno, da smo torej vsega tega krivi mi sami. Mi sami (posredno ali nepo-

Okusna in zdrava je
»Kolinska kava«

Svojim volilcem!

Hvala za tako častno izkazano zaupanje!
Zvestoba za zvestobo. Naprej z vero v Boga
za blagor domovine in srečo vseh stanov!

Albin Koman,

posestnik in narodni poslanec.

Janko Barle,

župnik in narodni poslanec.

najsvetejša naloga in vse krize bodo ostale daleč za nami kot zgodovinski pečat, ki bo še poznim rodovom v svarilo in dokaz; kako škodljivo in neodpušljivo je prekomerno stremeti za vsestranskim sebičnim uživanjem, zanemarjati pa zlasti nadzorovanje v brezhibnem delovanju — ali lenarenjem — človeških možgan!

T.e.

Pomagajmo Beli Krajini!

Radi letošnje velike suše je v Beli Krajini pomanjkanje živil tako veliko, da preti našim rojakom nevarnost velike lakote. Zlasti primanjkuje krme za živino in sicer tako zelo, da kmetje vseprek koljejo živino in prodajajo meso po smešno nizki ceni. Na spomlad pa bo treba vprežne živine, ali kmetje ne bodo imeli denarja, da si jo kupijo. Tako preti ljudem tam doli nevarnost popolnega obubožanja. V taki stiski priskočiti na pomoč je človekoljubno in hvalevredno delo.

Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini je odposlal te dni dva zastopnika, ki pobirata po občinah darove za Belo Krajino, zlasti seno, pa tudi druge vrste (krompir, fižol, peso, repo itd.). Imenovana dva zastopnika imata s seboj priporočilo in potrdilo od banske uprave, od oblastnega odbora Rdečega križa in od omenjenega odbora. Zglasila se bosta vedno pri županstvu, župnem uradu in pri krajevnem odboru Rdečega križa. Podpisani odbor se obrača na te naslove s prošnjo, da gredo v vsakem oziru tema zastopnikoma kolikor mogoče na roko. Prosimo pa tudi vso javnost, da priskoči na pomoč svojim rojakom in daruje kolikor pač kdo more, za Belo Krajino.

Odbor za pomoč po suši prizadetim kmetijam v Beli Krajini.

NOVE POŠTNE IN BRZOJAVNE PRISTOJBINE.

Od 1. decembra t. l. dalje veljajo v pošt-nem prometu naslednje pristojbine:

1. Pisma: a) v krajevnem prometu (recimo samo v Ljubljani!) do 20 gr Din 1.—, nad 20 gr 1'50 Din; b) v medkrajevnem prometu do teže 20 gr 1'50 Din, nad 20—50 gr 2.— dinarja, nad 50—250 gr 3'50 Din, nad 250 do 500 gr 5.— Din, nad 500—1000 gr 10.— dinarjev.

2. Dopisnice: odprte, komad 75 par.

3. Priporočene pošiljke: a) v krajevnem prometu 2.— Din; b) v medkrajevnem prometu 3.— Din.

O zavojih, nakaznicah in ostalem v prihodnji številki.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefov« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SEJMI:

- 22. novembra: Jesenice na Dol.
- 23. novembra: Mojstrana, Št. Lovrene, Št. Rupert, Šoštanj, Slov. Bistrica.
- 24. novembra: Teharje.
- 25. novembra: Škofja Loka, Domžale, Zatična, Krško, Gradac, Kaniža, Ptuj, Dobje, Vildon, Lemberg.
- 26. novembra: Loče pri Poljčanah, Dol. Lendava.
- 28. novembra: Prosenjakovci.

Za znižanje taks

Cene dandanes povsod padajo in kjer se ljudje branijo priznati to dejstvo in upoštevati posledice, tam posegajo oblasti vmes s potrebno energijo, da spravijo razmerje med dohodki in stroški v pravilno ravnotežje.

Tudi pri nas je padec blagovnih cen, zlasti pa kmetijskih pridelkov, jako občuten. Kmet za svoje blago ne dobi takorekoč nič, zato pa tudi vse ostale gospodarske panoge zastajajo. To dejstvo je pri nas že v znatni meri vpoštevata državna oblast, ko je znižala prejemke državnih uslužbencev, računajoč, da se danes dobi za 10 dinarjev precej več hrane kakor še pred nekaj leti. Tudi cene stanovanj padajo in samo nekateri trdovratni hišni lastniki poskušajo še cene držati na stari višini.

Nič pa ne slišimo o znižanju — raznih taks, ki niso same na sebi uradne, pač pa so od oblasti odobrene. Tako n. pr. nič ne slišimo o dejanskem ali vsaj o nameravanem znižanju odvetniških in notarskih taks, inženerskih taks itd. Samo zdravniške pristojbine je uradno določila banska uprava, vse drugo je pa ostalo pri starem.

Zgoraj omenjene takse pa so jako visoke za današnje razmere sigurno previsoke. Določili so jih namreč v dobi, ko je bila vrednost dinarja znatno nižja kot je danes in ko so bile cene stanovanj, živeža in obleke še jako visoke.

Takrat, ko je veljal cent pšenice še 300 dinarjev ali pa še več in ko je bilo treba plačati za ne posebno dobro obleko še po 2000 dinarjev, — takrat je bilo razumljivo in opravičljivo, da so tudi prejemki zgoraj imenovanih prostih poklicev bili določeni in odmerjeni tako, da so ustrezali dnevnim cenam življenjskih potrebščin. Toda danes so se razmere že zelo spremenile: danes se dobi dobra obleka za 1000 Din in živež je dvakrat in trikrat cenejši kakor je bil; pri vsem tem pa še ni všteta zvišana vrednost dinarja.

Zato pa bo prav in pravično, če se revidirajo enkrat tudi razne poluradne pristojbine v sporazumu s prizadetimi krogi, da bodo ustrezale današnjim izpremenjenim razmeram.

Zlasti za kmetško prebivalstvo bi bila taka revizija velike važnosti. Z zemljiškim lastništvom je združenih mnogo pravnih poslov, ki se brez odvetnika ali notarja sploh ne dajo izvršiti. Pomislimo le na ženitovanjska pisma, na kup in na prodajo zemlje, na vknjižbe itd. Ni še dolgo tega, ko so nam poročali z dežele, da se je celo neka nameravana ženitev razdrila, ker je bila taksa za razne prepise itd. tako visoka, da se je ženin skujal in so le s težavo uredili tisto celo zadevo.

Stvar naših poslancev pa bo, da tudi temu vprašanju posvetijo potrebno pozornost.

Vsem agrarnim interesentom!

Na razna vprašanja agrarnih interesentov, kako naj se ravna na ponudbo veleposestnikov glede odkupa agrarne zemlje, sporočamo vsem: Po določitih § 37. zakona o likvidaciji agrarne reforme, ki pravi: Stranske smejo rešiti vprašanje o odškodnini z medsebojnim sporazumom glede njene višine, kakor glede načina izplačila in sicer proti odobritvi pristojne banske uprave in plačilu 10% prispevka za kolonizacijski fond, je na prosto dano, da se lahko agrarni interesenti pogode z veleposestnikom za ceno agrarne zemlje in tudi o načinu odplačevanja.

Če je ponudba od strani veleposestnika ugodna, potem naj se agrarni interesenti pogode za odškodnino, če pa ponudba ni ugodna naj pa raje mirno čakajo, da ugotovi ceno uradna ambulantna komisija, ki je že imenovana, na podlagi določil zakona o likvidaciji agrarne reforme.

Nikdo ni primoran odkupiti zemljo pod pogoji, ki jih stavijo veleposestniki.

Da bodo mogli agrarni interesenti prav oceniti ponudbe veleposestnikov, priobčujemo spodaj § 28 zakona o likvidaciji agrarne reforme, ki govori o ugotovitvi odškodnine:

Imenovani paragraf se glasi:

Zveza agrarnih interesentov

Kmetijski koledar za leto 1932 v žepni obliki je pravkar izšel. Njegova vsebina je letos popolnoma prenovljena. Poleg običajnega koledarskega dela ima celo vrsto nad vse zanimivih in poučnih gospodarskih razprav, med temi: Ing. T.: Ena ali več poti? (Načelne smernice našega gospodarsko-kulturnega dela.) — Ing. Šivic: Pogozdite poseke in praznine v gozdu pravočasno! — Ing. Zidanšek: Zboljšujmo kokošjerejo! — Ing. T.: Katera oblika mlekarstva ima bodočnost? — Grm: Otroci in njegov govor. — Ing. Šivic: Povračilo škode, napravljene po divjačini, predvsem po zajcih in divjih svinjah. — Ing. T.: Nov carinski sporazum z Avstrijo. — Ing. T.: Samo pravilna uporaba umetnega gnojla je donosna. — Dalje vsebuje koledar seznam sejmov, pošne pristojbine itd. Koledar je trpežno v platno vezan in tako okusno oprem-

V krajinah, kjer je obstojal na dan 27. februarja 1919. kataster z določenim čistim katastrskim dohodkom, se določi odškodnina za razlašeno zemljišče po tem katastrskem dohodku po stanju, kakor je tedaj obstojalo.

Za njive, travnike, vrtove in sadojnake se jemlje prvi in drugi razred starega čistega katastrskega dohodka teh kultur kot I. razred agrarne cenitve, tretji in četrti razred starega katastrskega dohodka kot II. razred agrarne cenitve, peti in šesti razred čistega katastrskega dohodka kot III. razred agrarne cenitve in sedmi in osmi razred čistega katastrskega dohodka kot IV. razred agrarne cenitve.

Cena se določa tako, da se pomnoži stari čisti katastrski dohodek zemljišča drugega razreda katastrske bonitete, izražen v kronah, s količnikom 160. Tako dobljena vsota je dinarska cena za I. razred agrarne cenitve.

Cena II. razreda se določi takó, da se zniža vrednost II. razreda za 20%.

Cena III. razreda se določi takó, da se zniža vrednost II. razreda za 20%.

Cena IV. razreda se določi takó, da se zniža vrednost III. razreda za 50%.

ljen, da ga bo vsakdo od srca vesel. Cena mu je 10 Din, po pošti 11 Din. Razprodajalci imajo primeren popust. Naroča se pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ul. št. 7. — Posameznim naročnikom svetujemo, da pošljejo denar vnaprej. V to svrhu naj zahtevajo na domači pošti poštno položnico, ki jo dobijo za 25 par. Pri tem naj navedejo številko našega čekovnega računa, ki je: 14.301.

PROSVETNO-GOSPODINJSKI TEČAJ

»Zveza kmetijskih fantov in deklet« obvešča vsa društva in vse tovarišice, ki so se prijavile na tečaj, da je morala tečaj radi nujnih zadržkov odpovedati, oziroma ga preložiti na kasnejši čas. Vse podrobne informacije prejmete še v pismih!

Po svetu

Skozi vse zadnje čase so oči vsega sveta uprte na Daljni Vzhod, kjer se rešuje ne le z diplomacijo in politiko, temveč tudi z orožjem težko, v bistvu pa ne toliko zamotano vprašanje gospodarske nadvlade Japonske in Kitajske nad veliko pokrajino, ki je bila nekoč celo cesarstvo — Mandžurijo. Pravi vzroki vojne in vojnega stanja med dvema azijskima narodoma ležijo pravzaprav v tem, da Japonci na eni strani niso mogli mirne duše zreti, kako počasi propada gospodarstvo bogate Mandžurije in kako kitajski mogotci in razni generali tlačijo in ugonablajo mandžursko kmetstvo in delavsko ljudstvo, na drugi strani pa je najbrže vladala težnja, da se Mandžurija pod vplivom Rusije proglasi neodvisnim sovjetskim republikam. Eno in drugo je hotela Japonska na vsak način preprečiti. Nastala je srdita vojna med japonskimi in kitajskimi četami; pozorišče glavnih bojov je predvsem severni del Mandžurije ob reki Noni, kjer si stojita oba nasprotnika v brk. Pa tudi po drugih pokrajinah, zlasti v mestih je prišlo do večjih spopadov. Niti ena niti druga se nista mogli pomiriti in rešiti vprašanje Mandžurije. V ves problem je poseglo tudi Društvo Narodov, njega predsednik Macdonald je posredoval in predlagal mirno rešitev. V vprašanje pa so se spustile Amerika, Francija in Anglija, ki imajo v celi zadevi svoje gospodarske interese. Kako se bo vprašanje rešilo, še ni moči predvidevati, vendar pa se čezdalje bolj oblikuje japonska namera, da postane Mandžurija samostojna država pod protektoratom Japonske, ki je vložila v Mandžurijo za povzdigo gospodarstva silne denarje in kapital, od katerega hoče imeti gotove koristi.

Pretekli teden se je sestal madžarski parlament, kjer je poročal predsednik vlade Karoly, ki je odobral politiko grofa Bethlena. To odobravanje pa je izzvalo v parlamentu večinsko ogorčenje, predvsem so se tej izjavi uprli levičarji, ki so najostreje obsojali gospodarsko politiko grofa Bethlena, češ, da se je v nezaslišani obliki zapravljala narodni kapital.

Ob priliki narodnega praznika v Avstriji poročajo, da se je pripravljala zopet puč pod vodstvom znanega dr. Pfrimera. Puč pa so preprečile bavarske oblasti in dr. Pfrimer, ki se je nahajal v Monakovem, je bil takoj obveščen od oblasti, naj zapusti Bavarsko. Kam se bo neki sedaj priselil, ni znano; po prvem izjavljenem puču je bival v Mariboru.

Iz Zveze slovenskih agrarnih interesentov. Seja odbora Zv. sl. agr. int. se vrši v sredo, dne 25. novembra ob 10. dop. pri Štruklju, Ljubljana, Kolodvorska ulica. Seji lahko prisostvuje vsak agrarni interesent.

J. O. Curwood: »Podarjeni obraz«. Roman. Založil konzorcij »Nove Dobe« v Celju. Poslovenil Boris Rihteršič. Str. 163. Cena 18 Din. James Oliver Curwood je eden najslavnejših modernih ameriških pisateljev. Njegov roman »Podarjeni obraz« je prepleten s čudovito romantiko, ki prime vsakogar. Glavni junak John Keith, obdolžen zločina, ki ga ni zagrešil, je narisan tako simpatično in človeško, da se lahko kosa z junaki raznih znamenitih del svetovne književnosti. Roman je v milijonskih nakladah razširjen po svetu. Samo v Nemčiji je naklada v dveh letih presegla 450.000 izvodov. Roman »Podarjeni obraz« je pisan tako, da takoj v začetku osvoji bralca in ga priklene nase, da ne more knjige odložiti, dokler je ni prebral do konca. Roman toplo priporočamo. Knjiga je ravnokar izšla v okusni opremi in se naroča pri upravi »Nove Dobe« v Celju.

Zadnji volilni shod župnika Barleta.

Dne 6. t. m. so lepaki, v škofjeloški okolici oznanjali, da se vrši na Trati v gostilni gosp. Zakotnika, vulgo »pri Anzeleu«, volilni shod za starološko občino, na katerem bo govoril kandidat za kranjski srez — župnik g. Barle.

Dasi od nekdaj nerad posečam politične shode, ker jih smatram za razumnega človeka nepotrebne — saj mora biti treznemu človeku odločitev za to ali ono politično strujo jasna že vnaprej — me je to pot osebno spoštovanje do g. župnika, ki ga poznam še iz časa, ko sem bival v njegovi čislani ljubljanski šentjakovski fari, neodoljivo potegnilo na shod...

Ljudi se je trlo pred Zakotnikovo gostilno. Vsi notranji prostori so bili nabito polni, ko se je malo po pol 20. uri v spremstvu škofjeloškega gospoda »glavarja« in gospoda notarja pojavil priprost in skromen — on, ki bi mu po zunanosti prisodil komaj 40 let, dočim nosi v resnici že šestero križev.

Že sama skromna in odkrita župnikova pojava je na mah pridobila vsa srca navzočih, a vsesplošna oduševljenost se je še bolj stopnjevala, čim so zadonele jasne in stvarne govornikove besede... Tako govori samo — mož!

Gospod župnik se je uvodoma spomnil svojega osebnega prijatelja pokojnega Janeza Evangelista Kreka. Povedal nam je, koliko duševnih muk in preganjanj je moral prestat naš dični pobornik za jugoslovensko idejo takrat, ko se je ta ideja šele porajala. Preganjan in osovražen v očeh takratnih avstrijskih patrijotov, se je bil Krek zatekel h gospodu župniku Janku, ki ga je s prijateljsko gostoljubnostjo sprejel pod svojo streho.

»Janko, ali se ne sramuješ govoriti z menoj?« —

Koliko tragedije je skrito v tem vprašanju! In koliko močate značajnosti je bilo v Janezovem odgovoru: »Mar naj v sili zapustim svojega prijatelja?!« —

Ne bom se spuščal v detajle stvarnega in jedrnatega nadaljnjega govora gospoda kandidata, dasi mi bo ostala vsaka njegova beseda v neizbrisnem spominu, dokler bom živel. Le onim, ki so ga tisti večer tako verno poslušali in ki so dva dni nato z zaupanjem oddali svoj glas, naj zatrdim: »Zavidam vas za tega moža! Zavidam vas za tega idealnega poštenjaka, za ta kremeniti cerkljanski značaj! Bog vam drugega Janka Barleta ne bo poklonil nikoli več!«

Zdaj, ko so volitve minule in s ponosom zremo na svojega izvoljenega moža, ki je tvegati toliko ogabnih podtikanj in zasramovanj radi svojega čistega, vzvišenega prepričanja radi svoje čiste in nesebične ljubezni do svojega prosvitljenega kralja in svoje tako sinovsko ljubljene domovine, naj omenim samo tole:

Fantje in možje — bodite fantje in možje! Bodite — konsekvantni! Pokažite tistim, ki so se vedoma vzdržali volitev in s tem tudi vedoma in hoté pokazali, da jim ni mar za našo lepo, rastočo jugoslovansko domovino, kako visoko ste nad njimi! Pustite jim, da slepci, če bodo kdaj v stiski in sili ter potrebni vaše pomoči, spregledajo svojo zmoto. Zapeljivce pa si dobro zapomnite in glejte, da bodo dobili svoje plačilo.

Ceneje nego v razprodaji kupite blago za zimske suknje, plašče in obleke pri znani tržnici NOVAK v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 15 (nasproti Nunske cerkve). Priporočamo ogled vsem, posebno pa čitateljem iz ljubljanske okolice.

Dopisi

Vel. Poljane. Kakor je bilo pričakovati, se je 8. novembra tudi naša občina pri volitvah častno odrezala in naša občina je zopet pokazala, da po naših žilah veje duh je-kleni, ki ne vklone sili se nobeni. V naši občini se je udeležilo volitev dve tretjini volilcev. Nad vse častno so se odrezali volilci iz Ortneka. Mi vsi skupaj željno pričakujemo izboljšanih razmer, pa ne morda samo »odpravo kuluka«, ampak vsepovsod. Samo malo okoli pogledjmo in prepričali se bomo, da si naš kmet kar ne more pomagati.

Sv. Ana pod Ljubeljem. Volitve v narodno skupščino so za nami. Od 148 v volilni imenik vpisanih volilcev je volilo državno listino v srezkega kandidata J. Barle-ta 122 volilcev torej nad 80%, kar znači udeležbo katere pri nas ni dosegla še nobena stranka niti vse bivše stranke nikdar. Naše ljudstvo se je zavedalo pomena teh volitev in kot občina na skrajni severni obmejni točki je dokazala, da današnji resni časi niso za tiste, ki ljubijo svojo s tolikimi žrtvami priborjeno državo — časi nekdanje strankarske gonje, ampak časi dela in napredka. Za našo domovino so padali na bojnih poljanah najboljši naši fantje in možje, mi pa smo v znak pietete do pokojnih oddali svoje glasove in s tem dokazali, da nam je ljuba, sveta in draga tista domovina, za katero so prelivali svojo kri. Naši možje in fantje so se zavedali, da domovina je samo ena in nedeljiva. Naš kandidat g. župnik Barle bo pa v narodni skupščini lahko rekel; moji volilci zahtevajo to in ono in to jim morate dati, ker cel srez je za meno. Živela močna Jugoslavija in njena lepša bodočnost.

Zupan Franc.

Šmartno pod Šmarno goro. 8. november bo ostal nepozabljiv v zgodovini naše občine, katere zavedni občani so dali 70% od upravičenih glasov na oltar naše države. Še pri nobenih volitvah se ni udeležilo toliko volilcev, kar je viden dokaz državljske zavednosti in močatosti. Vsa protagitacija za abstinenco se je koj v kali izjalovila. Bili smo vsi ene misli, razen nekaj nadutih veleslovencev in po teh zapeljanih volilcev, ne ozi-raje se na prejšnjo strankarsko pripadnost. Najbolj se je odrezala vas Tacen, rojstni kraj pokojne Franje Koširjeve, kakor nalašč v proslavo 100 letnice pisatelja Levstika, s 94%. Možato, kakor pri vseh bivših volitvah, je glasoval najstarejši občan in naprednjak 90-letni Franc Šušteršič iz Tacna, kar naj bo v vzgled mlajši generaciji, posebno pa onim, ki so bili od brezvestnežev zapeljani. Mi jim odpustimo, ker se zavedamo, da so že spregledali svojo zmoto. Neverjetno, kako navdušenje je vladalo med volilci. Čim bolj smo se bližali zaključku volitev, tem večje in navdušenejše razpoloženje je vladalo med volilci, in to tem bolj, ker so bili vsak trenutek obveščeni o poteku volitev. Višek navdušenja je nastal ob zaključku volitev, ko je predsednik volilnega odbora poročal o izidu volitev in se obenem pristrčno zahvalil navzočim volilcem za častno udeležbo. Izid volitev so sprejeli z vzklikanjem državi, kralju in nositelju državne liste ter s petjem domorodnih in patriotskih pesmi, ki so v pravem pomenu besede, od navdušenja pretresale šolsko poslopje. Res, kaj takega še nismo doživeli, niti ob preobratu. Naj zadostuje to kratko in objektivno poročilo v ponos naši občini in njenim volilcem z zagotovilo, da bomo vedno stali tako strnjeno, kadar nas bo klicala domovina in naš kralj. Zahvala gre tudi članom krajevnega akc. volilnega odbora, ki so s svojimi nasveti in ukrepi pripomogli do tako častne zmage.

Pravni nasveti.

Dragi gospod urednik!

Vprašal si me, kakšno stališče zavzema kánonsko pravo glede državljske politike katoličanov v raznih državah. V ustavi kraljevine Jugoslavije z dne 3. septembra 1931 je uzakonjen takozvani »kancelparagraf«, po katerem je verskim služabnikom zabranjeno pri vršenju svoje verske službe kakorkoli agitirati za ali proti političnim strankam. V naših krajih pride v poštev za kancelparagraf katoliška duhovščina. Prav ta pa je predvsem obvezana držati se kánonskega prava, šele v drugi vrsti jo vežejo tudi državni paragrafi. Gre za to, ali ne bo katoliška duhovščina prišla v zadrego, da bo ali eni ali drugi postavi, namreč ali cerkveni ali državni, neizogibno morala napravljati silo. Ta dilema (= dvostransko vprašanje, op. ur.) izvira iz vprašanja, če je kancelparagraf s kánonskim pravom soglasen ali nesoglasen. Teoretično bi bilo mogoče upravičenost kancelparagrafa izpodbijati, zlasti s stališča katoliške cerkve, kateri gre izključno nadzorstvo nad delovanjem in ravnanjem duhovščine pri vršenju verske službe. Ali teoretična razmotrivanja pustiva civilnim in kánonskim juristom! Praktično pa z mirno vestjo lahko sklepam, da med duhom, poimi in cilji kánonskega prava ter med kancelparagrafom ni nesoglasja. To se pravi, katoliška duhovščina more v polnem in neomejenem obsegu vršiti vse svoje stanovske in službene dolžnosti, ne da bi količikaj zanemarila kánonske predpise in ne da bi pri tem morala priti v nasprotje s kancelparagrafom. Priznati pa se sme, da zahteva s kancelparagrafom ustvarjeni novi položaj od katoliške duhovščine prav velike spretnosti, opreznosti in modrosti; nujno se bo moral poslej vsak duhovnik vprašati, kaj sme reči na prižnici, kaj sme vprašati v pisarni itd.; dostikrat se bo moral premagati in, kakor bi mu tudi »jezik migal«, vendar — molčati. Zdaj je (Bog daj, da za zmior!) minil čas, ko je duhovnik neovirano s prižnice ljudi žalil z nepristojnimi izpadi na »politične nasprotnike«; ko je včasih manjši del pridige bil božja beseda, večji del pa prostaško zmerjanje. Tako vršenje dušnopastirske službe je seveda popolnoma nasprotno kánonskim predpisom. Toda kánonski predpisi so se žal pogostokrat kar na veliko kršili, deloma ker duhovščina kánonskega prava ne studira, (zato ga seveda tudi poznati ne more), deloma je sicer pravo znano posameznim duhovnikom, toda so zoper ravnali v zavesti, da cerkvenega prava ljudstvo ne pozna. Deloma so pa mnogi duhovniki v polpretekli dobi doživljali žalostne skušnje, da se kánonskega prava ni držala dosledno niti sama neposredna višja cerkvena oblast (= škofijstvo) v stvarih, ki zadevajo duhovniške stanovske, službene, osebne in gmotne prilike. Nič čudnega ni, če se je marsikateremu duhovniku zagrenila i služba i delo. Duhovnik, ki je čutil, da ni vse tako kakor bi moralo biti, ne da bi se mogel temu izogniti, je svoji notranji nezadovoljnosti dal duška tam, kjer ga je mogel, to je, v svojem službenem delokrogu. Kdor to premisli, si more marsikaj razložiti.

H koncu naj Ti, gospod urednik, povem resnično zgodbo. Na vizitacijskem potovanju je prišel škof Anton Martin Slomšek k nekemu župniku, ki je bil nemara nekoliko komoden. Škof je opazil osnutek cerkvenega govora. Na par mestih je bi govor prekinjen z opazko: »Hier wird geschimpft« (= tukaj se zmerja, op. ur.). Martin Slomšek je pa opazke prečrtal in pripisal: »Hier wird studiert« (= tukaj se studira, op. ur.)! Vedeti pa je treba, da je Martin Slomšek živel in umrl kot svetnik.

Pozdravljen!

J. S.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Novice

Ako ste prejeli od uprave kmet-skega lista opomin za poravna-vo naročnine, Vas prosimo, tudi tem potom, da ne odlašate s pla-čilom.

Vrhovni zakonodajni svet je Njegovo Ve-ličanstvo kralj na predlog pravosodnega mi-nistra ukinil. V. Z. S., ki je bil ustanovljen 31. januarja 1929, se ukine 30. t. m. Vsi za-konski predlogi, uredbe in pravilniki, ki so bili izročeni V. Z. S., se vrnejo predsedniku mi-nistrskega sveta. Vse te akte in listine bo hranilo pravosodno ministrstvo.

Nesreča radi luči. Iz Ptuja, kjer je bil radi vinskih kupcij, se je vračal gostilničar P. Lo-gar na motorju proti domu. Blizu Sl. Konjic mu je privozil nasproti neki voznik brez luči in kljub temu, da se je ta umaknil v stran, se je Logar zaletel vanj. Vrglo ga je z mo-torja na cesto, kjer je na dežju ležal nad dve uri z zlomljeno nogo. Naposled ga je to-vorni avto odpeljal v celjsko bolnico.

Velik požar je divjal pretekli teden v vasi Šalovcih pri Murški Soboti; uničil je gostil-ničarju Janezu Žiško vsa gospodarska pos-lōpja. Nesreča je tem večja, ker poslopja niso bila zavarovana.

Velik plaz pod rudarsko kolonijo v To-plicah pri Zagorju se je vsled dežja pričel premikati ter je zasul neki vodnjak in pre-trgal vodovodne cevi. K sreči ni bilo blizu ljudi.

Martinovanje se je v mnogih krajih prav lepo obneslo. V Dölgem brdu pri Domžalah pa so se fantje le poprijeli, kar pa ni ostalo brez posledic; nekega Jožeta so prav občut-no ranili na glavi.

V Savi, ki je radi deževja silno narastla ter ponekod prestopila bregove, je v Mostecu pri Čateških toplicah utonilo par konj posest-nika Janeza Marsloviča, ko so se vpreženi v voz prevažali z brodom čez Savo.

Ivan Albreht:

Bela srajca.

(Legenda.)

(Nadaljevanje.)

Gospodična Amanda se je visoko vzravna-la. Bogate kite plavih las so ji v vencu krasile glavo in orlovski nos je bil kakor orožje bojevitoga jastreba, ko je hladno vprašala gospo Hildo: »Kje tiči sedaj tvoj miljeni?«

»Mislim, da se je šel razgovarjat z Gospo-dom, ki je nad njim,« je pokazala Hilda proti kapeli, Amanda pa se je nasmehnila:

»Menda mi ne zameriš, če se mu grem po-nudit za tolačca.«

Ne da bi čakala Hildinega odgovora, je od-šla v grad, medtem ko se je gospa Hilda s svojo žalostjo skrila v lopo.

»Če mi ga vzameš, Gospod,« je molila v globini potrtega srca, »vzemi tudi mene, ker veš, da razen njega nimam žive duše na svetu.«

Gospa Hilda je bila namreč sirota. Mater ji je ugrabila smrt, predno jo je mogla hčerka po-znati, očeta pa ji je pokosil turški meč.

Gospodična Amanda se je zasmejala, ko je našla kapelo prazno.

»Dobro sem te pregledala, zali moj Henrik,« se je topila v zadovoljnem zrnagoslavju. »Prise-gam ti tudi, da boš imel v meni vedno zvesto zaveznico in pomočnico —«

Naglo je odšla po gradu, begala po mračnih hodnikih in je nazadnje planila v viteško dvora-no, kjer je zagledala bratranca, klečečega pred

sliko pokojne gospe Jadvige, njegove matere. Bil je tako zatopljen in zaglobljen, da ni slišal sestrične in se je ozrl šele, ko mu je položila ro-ko na ramo:

»Henrik —!«

Bil je resen in bled, ko je počasi vstal iz-pred materine slike. Gospodična Amanda ga je koprneče pogledala, on pa je bil čisto na tujem in je govoril kakor iz sanj.

»Bodi ji ta čas družica in tovarišica, draga sestrična, in ji skušaj lajšati gorje samote —«

Spričo tega je bila Amanda v hip zmedena in brez moči, vendar se je še ponosno vzrav-nala:

»Kadar gre zate in za tvoje dobro, me naj-deš vedno pripravljeno, Henrik.«

Vitez ni odvrnil njenega vročega pogleda in je bil slep za roko, ki mu jo je prožila. Lep in orjaški je šel po dvorani in izginil venkaj. Iz-ročil je oskrbniku, kar je bilo treba, pa je skli-cal hlapce in jim rezko dal primerna povelja. Hitel je, da si prikrajša bolečino; kajti v duši njegovi je bil boj med dvema obličji tako hud, da si ni niti pogledati upal gospe Hilde, ki se ga je tudi sama izogibala, da mu ne bi bila v na-potje s svojo žalostjo. Njena ljubezen je namreč bila tolikšna, da bi rada tudi umrla, če bi le vedela, da s tem osreči soproga.

Priprave so bile hitro končane, oprode in služinčad zbrana in osedlani konji so hrzali na dvorišču. Ženske so bile objokane, da, celo vi-soka gospodična Amanda je imela rdeče obrob-ljene oči in Vitalija, Hildina najljubša dekla, je bila hripava od joka, edino gospa Hilda je bila zdaj mirna in samo njenih oči ni orosila nobe-

Organizacija prekmurskih dobrovoljcev po-ziva tudi medjimurske vojake, ki so se 18. in 19. leta udeležili narodnih bojev, da se organizirajo.

Velik vlom. Neznani zlikovci so pretekli teden vdrl v trgovino F. Pustka v Šmarju pri Jelšah. Odnegli so raznega blaga v vrednosti 21.000 Din. Dasi je trgovina sredi trga, ni nihče početja čul, tako da so vlomilci ne-moteno opravljali svojo krajo.

V Šmartnem na Pohorju se je na samot-ni Božičevi žagi smrtno ponesrečil žagar Do-nik. Na visokem vložnem podu mu je izpo-drsnilo ter je padel na kolo, ki ga je poteg-nilo v ostalo kolesje in ga popolnoma zdro-bilo.

Po štirih letih so našli v neki gozdni jami v Auerspergovih gozdovih blizu vasi Občic na Dolenjskem razpadajoče človeško truplo. Ugotovili so, da gre za Franca Vuhšerja iz Občic, ki se je pred štirimi leti vrnil iz Ame-rike, kjer si je prihranil lep denar. Kmalu po prihodu pa je izginil; najbrže je bil nad njim izvršen roparski umor.

Redko se zgodi, da z roko ujameš živega zajca. Nekemu Janezu iz okolice Št. Vida se je pa to posrečilo. Nasproti mu je po cesti pritekel lep zajec, ki ga je fant z golo roko ujel. Kaj je z njim storil se ne ve.

V vasi Drini v Bosni je utonilo troje mo-ških, ko so se peljali z brodom čez naraslo reko, se je utrgala vrv in zanesla brod v va-love.

Radi zmote je končala življenje Rozika Kanc iz Celja. Delj časa je imela na roki rano, ki se ji ni hotela zaceliti. Na bolniški blagajni so ji nakazali veronal, da bi mogla ponoči spati. Dekle pa je mislilo, da po za-vžitju veronala ne bo več trpela bolečin, in je vso količino zavžila, kar pa je povzročilo takojšnjo smrt.

Na deželi se prej zganejo kot v mestu, če gre za znižanje najemnin. Tako sporoča ptuj-sko sresko načelstvo, da je 10 kmetских po-sestnikov iz Spuhlje znižalo svojim najem-nikom najemnine povprečno za 40 odstotkov. Isto so storili tudi v Krčevini pri Ptuj ter v Ormožu. V večjih mestih se o takih dobrotah nič ne čuje. Ko pa nismo vsi kmetje!

Za olajšanje bede kmetskega ljudstva v vinorodnih Halozah, je župan iz Sv. Bol-fenka pri Halozah naprosil vse župane, da pri sestavi proračunov za 1932 odpravijo ali zni-žajo trošarino na vino, s čemer bi bilo halo-škim prebivalcem zelo pomagano.

Stara granata, ki jo je na paši našel neki pastir iz okolice Banja Luke, je eksplodirala, ko jo je fant skušal s silo odpreti ter ga je na kosce raztrgala. 13 let je že od vojne, pa se še vedno kje najde kaka taka nesrečna stvar!

Pri spravljanju repne zeli, je dohitela hu-da nesreča kmečkega gospodarja A. Ronka iz Cerknice. Padel je tako nesrečno z lestve, da si je zlomil roko.

na solza več. Vdano je poslušala soprogo za-dnja naročila ter je pritrdila slednjemu mgljaju njegovih želja. Tik pred odhodom, ko so moški jeli nadevati vojno opremo, je stopila s sopro-gom v spalnico.

»Kjer se oglasi božji klic,« mu je rekla, »tam naj stvar molči. On, ki te zove, naj te spremlja in varuje. Jaz sem ti dala svoje srce in nimam zdaj ničesar več, le v poročstvo, da je to srce vedno tvoje, vzemi to belo srajco in jo nosi na varni poti. Kakor je čista in bela moja zvestoba, tako čisto in belo bo ostalo to oblačilce. Sama sem ti ga sešila in sam ga nosi.«

Premagalo jo je ganotje in mu je omahnila na prsi. Vitez Henrik jo je objel in se ji je s pol-jubom zahvalil za vdano skrb.

Tako sta se ločila. Z grajskega stolpa je go-spa Hilda gledala za soprogo, ki je na iskrem belcu jezdil s svojim krdelom na dolgo pot. Kraj nje je klečala Vitalija in pritaženo ponav-ljala iz solz:

»Zakaj niste prosili gospoda, premila gospa, da bi pred odhodom odpravil domov gospodično Amando? Vsi se je bojimo, ker vas gleda kakor kača.«

»Gospodična Amanda mi bo po Henrikovi želji v pomoč,« je odvrnila gospa Hilda, a dekla je zajokala:

»Bog vas varuj te pomoči kakor naj obva-ruje dobrega gospoda pred udarci turške sablje!«

Medtem so jezdec izginili v daljavi. V gra-du je bilo pusto in prazno. Gospa Hilda je odšla z Vitalijo v kapelo in je dolgo molila, gospodič-na Amanda pa je veselo, razposajeno prepevala po vrtu. (Dalje prihodnjič.)

Neville Chamberlain, novi angl. finančni minister.

John Simon, novi angl. minister za zunanje zadeve

Walther Runciman, novi angl. minister za trgovino.

Sir Hailsham, novi angleški vojni minister.

Bivši kitajski cesar Pu-Yi
V stanovanje bivšega kitajskega cesarja so položili bombo, toda napad se je ponesrečil.

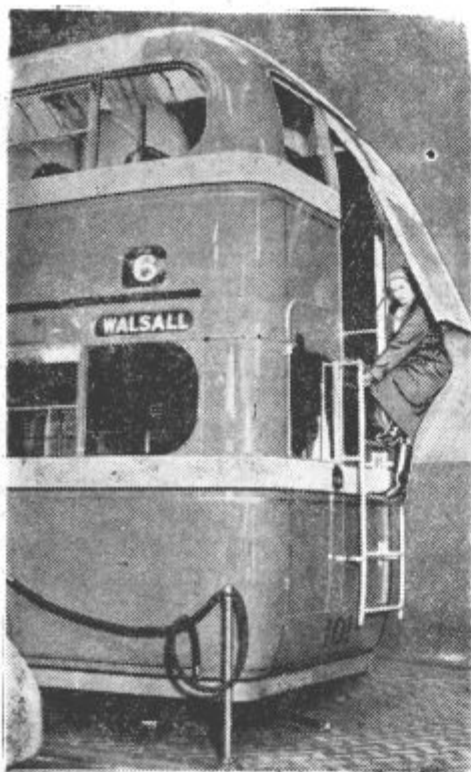
Generalni ravnatelj severonemškega Lloyd Ernest Glässel.

Banditi na Korziki. Otok Korziko imenujejo Francozi »otok lepote« (île de beauté). Tam se namreč združujejo vse opojnosti južnih krajev s trdo resnostjo severa. V nižinah bujno rastejo tropične rastline, po gorovju v sredini otoka rastejo obširni jelovi gozdi, najvišje vrhove pa pokriva večni led in sneg. — Prebivalstvo otoka pa je precej leno in se ne briga za nič drugega kakor samo za politiko. Vsake občinske volitve, pa če so še tako brez pomembne, imajo za posledico trde in hude spore, ki jih poravnava navadno »krvna osveta«. Naravna posledica lenobe in krvne osvete pa je banditstvo, ki se je na otoku baš v najnovejšem času tako razpaslo, da je morala francoska vlada poslati na otok močan vojaški oddelek z oklopnimi avtomobili in s tanki, da bo prebujno banditstvo zatrla. Vojaki in orožniki bodo imeli pa težak posel, kajti banditi so se znali že doslej kaj spretno skrivati v čereh in špiljah skoro nedostopnega gorovja sredi otoka. Angleški list »Daily Herald«, glasilo bivše Delavske vlade, pa pravi, da ne gre na Korziki samo za navadne poboje, ampak trdi, da ma tu tudi politika svoje prste vmes. Prebivalstvo na Korziki je namreč italijansko, otok pa je v oblasti Francozov. Zato ni čudno, če so na otoku na delu tajne sile, ki bi rade izzvale por in izpremembo oblasti. Francoska vlada, pravi list dalje, vse to dobro ve in zato d: se je odločila napraviti tem razmeram temeljit konec.

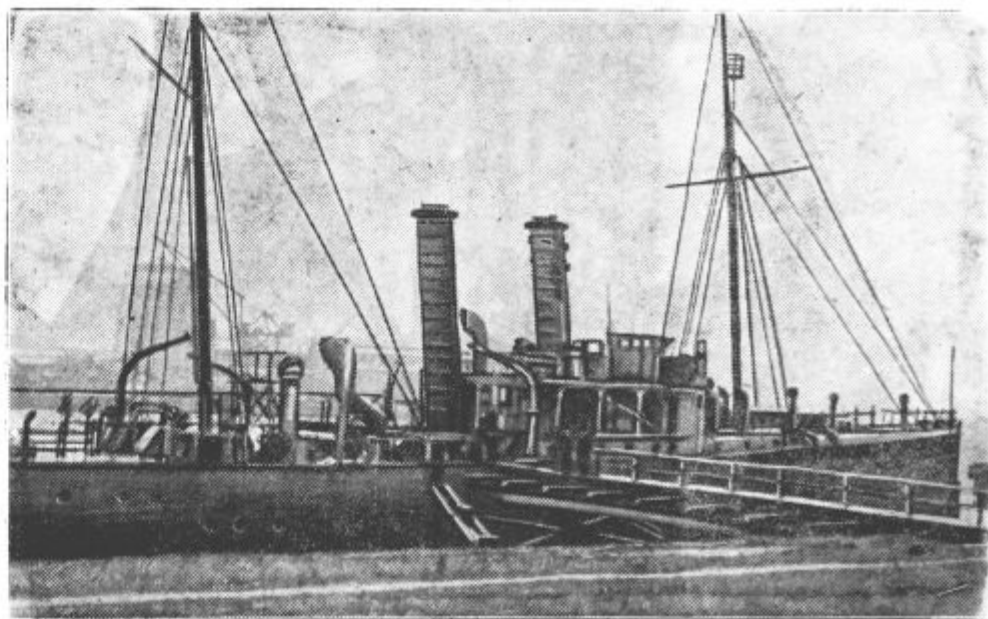

Pomnožen uvoz v Anglijo. Iz bojazni pred uvedbo zaščitnih carin uvažajo iz vseh držav silne množine blaga v Anglijo, dokler carina še ni vpeljana.

Avtobus z izhodom za silo. V »Olimpio« - dvorani v Londonu je razstavljen na razstavi motornih vozil avtobus, ki ima tudi izhod za silo. Potniki, ki se vozijo v »prvem nadstropju«, zapuste voz v nevarnosti udi lahko skozi zadaj narejena vrata po lestvi, ki se avtomatično spusti na tla.

Prodana vojna ladja »Panther«. Staro nemško torpedovko »Panther« so te dni v pristanišču v Kielu prodali na javni dražbi. Kupila jo je neka tvrdka iz Frankfurta kot staro železo za 37.000 mark.

Z bencinom se je neka L. Gisinger iz Zagreba najprej polila, nato je legla na posteljo ter zažgala bencin. V strašnem trpljenju je zgorela. Dasi je živel v srečnem zakonu, je baje dejanje izvršila v duševni potrtosti.

Mlada pastirica, M. Magič iz okolice Broda je doživela čudno prikazen. Na paši se je oddaljila ter je ni bilo pozno v noč domov. Ko so jo sosede našli, jim je pripovedovala, da je nenadoma ugledala pred seboj lepe bele deklice, ki so jo vabile za seboj ter se jim ni mogla upirati. Najbrže je pastirica bolna in je imela privid.

Bosancem, ki v Vinšarjevcu pri Litiji sekajo gozdove, je nekdo ubil dva konja najbrže iz ogorčenja, ker konji, ki se po končanem delu pasejo, napravljajo po poljih in travnikih veliko škodo.

Ljubosumnost je dala dvem ženam iz Srebobrana, da sta se resno sprijeli. Ko je ena hotela drugo udariti s kolom, je ta potegnila izpod krila samokres in ustrelila. K sreči pa svoje nasprotnice ni zadela.

Beograjskim borcem so minuli teden svečano odkrili lep spomenik. Svečanosti sta se udeležila tudi Nj. Vel. kralj in kraljica. Ob tej priliki so pred spomenik položili veliko število vencev kot zahvalo in spomin na vse one hrabre vojaške, ki so žrtvovali svoje življenje za svobodo Beograda.

Cigani so županu Štefanu Vuku iz Cirkevca na Dravskem polju odnesli iz koruznika precejšnjo množino koruze, ki so jo med begom lepo izluščili ter jo pričeli prodajati, toda oblasti so jih kmalu izsledile in zdaj čakajo nadaljnje usode v ptujskih zaporih.

Volkovi so napadli pri Kuršumlji transport volov. Gonjači, ki so stekli v bližnjo vas iskati pomoči, so našli prišedši nazaj živino čisto ogolodano do kosti.

Najdražje sv. pismo. V Londonu so na javni dražbi prodali za 7 milijonov dinarjev prvo sv. pismo, ki ga je tiskal Gutenberg leta 1455. Med drugim tudi poročajo, da je bila skupna vsota takoj izplačana.

Češkoslovaška in Madžarska, ki stojita že nad eno leto v medsebojni hudi carinski vojni, ki doprinaša eni kot drugi veliko škodo, sta se pričeli pogajati za rešitev tega stanja. Dokončno se še nista sporazumeli; vendar pa bo ugoden sporazum napravil naš uvoz v Češko še manjši, ki je v tem stanju globoko pasiven.

Tudi nebotičniki niso ognja varni. V New-Yorku je minuli teden izbruhnil požar v nekem takem nebotičniku. V silni zmedji, ki je nastala med stanovalci, je neka mati z otrokom vred skočila iz 9. nadstropja ter se je pri prici na cestnem tlaku ubila.

Če se zdravnik zmoti. Če se kje natančnost brezpogojno zahteva, potem je to v prvi vrsti v medicini, pri kateri je celo ena sama kapljica zdravila odločujočega pomena za človeško življenje. Mnogokrat pa se pripeti, da se tudi zdravnik zmoti, kar je na koncu koncev lastnost vseh ljudi, vendar pa take zmote usodno uplivajo. V Bratislavi na Slovaškem so pretekli teden trije bolniki umrli samo radi zdravnikove zmote. Ko jim je zdravnik dajal injekcije, se je v tekočini zmotil. Sicer so bolniki zaspali potem, toda drugo jutro so našli vse tri mrtve.

Ambrus. Prosim Vas, gospod urednik, dovolite mi nekoliko prostora v našem Kmetem listu, ker se tako redko kdo oglasi iz našega kraja. Volitve so za nami. Pri nas je bila strašna agitacija proti volitvam. Pa tudi nasilje so nasprotniki ugajali. Od odbornikov so se samo 4 udeležili volitev. Slišali smo, da je bila nakazana podpora nekaterim vasem za pota. Mislim, da taki nikakor niso vredni podpore, ki obračajo državi hrbet. Tisti, ki smo šli kljub silnemu pritisku od nasprotnikov volit, pričakujemo, da nas bo država ščitila in postopala tako, kakor zahteva interes države in naroda, ki je odvisen od močne in urejene države.

Če je voznik pijan. Kržišnik Jurij je vozil iz Tržiča v Prepenje staro pohišstvo. V Kovoru je sedel na voz na neko staro omaro, odkoder pa je padel na kamenito cesto in se ubil. Nesreča se je zgodila, ker je bil Kržišnik vinjen.

V Hondurasu, samostojni državi v Srednji Ameriki, je silen vihar porušil celo mesto Lamasico, kjer ni ostala nobena hiša cela. Število človeških žrtev je ogromno.

Francosko posojilo v znesku 300 milijonov frankov je sprejela Rumunska, ki je uporabila denar za politiko z devizami.

Vse pa tudi ni za ženske! V zadnjih letih človek ne najde več panoge in tudi življenja, v katerem bi ne našel tudi ženske. Celo k aeroplanom so se spravile, kjer poskušajo doseči različne rekorde. Tozadevno pa jo je neka londonska lepota grenko izkusila. Ko se je vrnila iz neke drzne letalske poti, so jo ljudje komaj spoznali; lice je imela nagubano, lasje pa so ji osiveli in le s težavo bo našla v takem stanju moža. Torej . . .

6000 poljskih študentov je pretekli teden z vso resnostjo nastopilo proti svojim sošolcem-židom, ki so se neverjetno razširili po Poljskem. Zahtevajo, da se v šole sprejme le določeno število židov in nič več.

Zanimivo ribo je odkril neki delavec v opekarni pri Inomostu na Avstrijskem. Znanstveniki so ugotovili, da je riba še iz ledene dobe, ki je trajala pred kakimi 100.000 leti.

Silna neurja in poplave so te dni divjale v Angliji, na morju in v Ameriki. Mnogo krajev ob obali morja je bilo čisto pod vodo.

Inozemskih posojil ne smejo najemati angleški dominijoni (zveza raznih kolonij). Zgodilo se je več slučajev, da so se dominijoni obrnili na Francijo glede posojila, toda angleška vlada je izdala oster nalog, da se posojil ne sme najemati, ker bi taka posojila podkopavala tečaj ali vrednost angleškega funta. Po naj si zdaj kolonije pomagajo, če si morejo.

Umetnike je brez razlike tudi udarila gospodarska kriza. Te dni so v Berlinu odprli veliko razstavo slik in kipov; najzanimivejše na razstavi je to, da so vse umetnine naznačene z rdečimi znamkami, kar pomeni, da se zamenjajo tudi za živila in obleko.

Proslava premirja svetovne vojne se je vršila 11. t. m. po vsej Evropi na svečan način. Ta dan je oni najtežji in najgrozotnejši spomin na čas, ko je toliko ljudi izkrevavelo za najogabnejša dejanja. Obenem pa je tudi velik opomin vsemu človeštvu, naj v resnici stremi za splošnim razoroženjem.

Indijska stranka je odpoklicala iz Londona svojega voditelja Gandija, ki se že dalj časa tudi mudi na raznih konferencah. Gandi je potreben v Indiji, ker se je baje stanje v nekaterih krajih zelo poslabšalo, kljub vsem konferencam.

Brezposelnost se z bližajočo zimo hitro povečuje. Samo v Nemčiji je v enem mesecu poskočilo število za 140.000, tako da šteje Nemčija sedaj 4.622.000 brezposelnih.

Prot španski republik, dasi je ena najmlajših v Evropi, so že nekateri zvesti monarhistični člani sklenili zaroto, ki pa so jo oblasti pravočasno odkrile. Zaroto so vodili nek polkovnik in 3 sinovi bivšega diktatorja Španije Primo de Rivero.

Tudi kaznilnica ni izpreobrnila nekega odpuščenega kaznjence, ki je za storjeni zločin presedel več let v ječi nekje v okolici Sofije na Bolgarskem. Ko je prišel na svobodo, si je najprej nabavil orožje ter sklenil pomoriti vse osebe, ki so pričale proti njemu. Tako je najprej ubil nekega župana ter mu odrezal glavo, isto je storil z nekim žandarmerijskim vodjo, nekega trgovca pa je le ranil. Končno pa je zagnal odrezani glavi na cesto in pobegnil. Vse to dejanje jasno govori, kako je še ponekod na Balkanu živo udmačena osveta ali maščevanje.

Bolgarska kmečka mladina je pretekli teden zborovala na kongresu v Sofiji. Številnim vrstam kmetске mladine sta se na zborovanju pridružila tudi ministra Gičev in Gordan. Po kongresu je mladina počastila spomin padlih bolgarskih kmetских voditeljev.

Največjo cesto, ki bo vodila iz Londona do Kalkute v Indiji ter bo šla skozi osem držav, med njimi tudi skozi našo državo, so ponekod že pričeli graditi. Cesta bo predvsem služila avtomobilskemu prometu ter bo predstavljala najdaljšo prometno žilo Evrope na Vzhod.

No Korziki, francoskem otoku v Sredozemskem morju, smo že zadnjič poročali, vlada obsedno stanje. Zadnje dni pa so otok obkolile francoske ladje, tako da je nemogoče uiti kakemu banditu, ki jih nameravajo docela iztrebiti in uničiti.

Panamski prekop, ki veže Tiho morje in Atlantski ocean ter je najvažnejša pot za ladje, se je z bregov pričel zasipati; vsak promet je onemogočen.

V verske svrhe prispeva Češka letno raznim veroizpovedim lepe denarje: katoliški 6 milijonov Kč; narodni cerkvi štiri milijone 50.000; evangelijski 2.740.000. Vendar pa so te dajatve upravičene, kajti v likvidaciji agrarne reforme je država odvzela vsa cerkvena posestva.

Pridelek krompirja v Nemčiji se ceni letos na 43.000.000 ton proti lanskemu pridelku 47 milijonov ton. Sladkorne pese pa bodo pridelali 10 milijonov ton.

Angleško poljedelstvo. V zadnjih desetih letih se je na Angleškem obdelana površina znižala za 2 milijona jut, kar se je zgodilo predvsem z rastočo industrijo. Sedaj pa je kar naenkrat za Anglijo postal to eden največjih problemov. Vlada si resno prizadeva, da se tudi poljedelstvo dvigne ter tako izrabi opuščena zemlja.

Gospodarstvo

Obdelana zemlja v naši državi. Iz statistične knjige našega ministrstva za kmetijstvo navajamo zanimive podatke o razvoju našega poljedelstva.

Lani je znašala vsa obdelana površina v naši državi 13.721.400 ha, to je za 1.463.500 ha več kakor leta 1929. Ker znaša skupna površina naše države 24.849.400 ha, je bilo torej lani obdelanih 55 odstotkov vse površine (ostalih 45 odstotkov odpade na gozdove in ostale površine). Naslednja primerjava kaže, kako se je v naši državi povečevala obdelana zemlja:

	Obdelana površina	v %
1921—1925	11.183.500 ha	45
1929	12.258.400 ha	49,3
1930	13.721.400 ha	55,2

Od označene obdelane zemlje odpade v hektarjih na

	njive	travnike	pašnike
1930	7.076.500	1.819.800	4.095.700

Razveseljivo je predvsem dejstvo, da se je površina njiv od 1920 povečala za 1 milijon hektarjev, površina travnikov pa za 300.000 ha. S povečanjem površine pa so se povečale tudi kultura žita in industrijskih rastlin, medtem ko so stročnice nazadovale.

Z žitom posejana zemlja se razdeli na posamezne žitne vrste (v milijonih ha):

	pšenica	koruza	rž	ječmen	oves
1920	1.44	1.82	0.20	0.37	0.42
1925	1.78	2.07	0.20	0.36	0.34
1929	2.14	2.39	0.24	0.45	0.40
1930	2.17	2.47	0.25	0.46	0.42

Največji prirastek odpade torej na pšenico in krompir, na rž, ječmen in oves manj.

S hmeljem zasajene površine so v zadnjem letu zelo nazadovale. Leta 1927 je bilo še 9218 ha hmeljnikov, leta 1930 pa samo še 3225 ha.

Tržna poročila.**ZIVINSKI SEJMI.**

Živinski sejem v Kranju dne 16. novembra. Na trg so prignali 4 bike, cena 4—5 Din za kg; 79 volov, cena 3—4'50 Din; 28 krav, cena od 2—3'50 Din; 14 telic, cena od 2'50 do 4 Din; 4 teleta s kravami, cena telet za mesarje 5—6 Din; 66 hrvaških ovac iz Like po 1'00 do 1'40 Din komad; 18 prašičev, cena za domače nepitane prašiče, za hrvaške pitane 10 Din za kg.

Karlovec, sejem od 13. novembra. Cene so bile sledeče: voli 3, krave 1'50—4, biki 3—4, junci 3—5, junice 70—120 (po komadu), telca od 60 dalje (po komadu), prašiči 6—10 Din za kg žive teže.

Varaždin. Cene na sejmu 12. t. m.: mršavi prašiči 5—6, mesnati 3—3'50, pitani 6 do 7 Din za kg žive teže.

Dunajski goveji sejem. 16. novembra. Prignanih je bilo: 2270 goved, iz Jugoslavije 158. Cena: voli najboljši 1'80—1'85, I. 1'45 do 1'60, II. 1'20—1'35, III. 1—1'15; krave I. 0'95—1'05, II. 0'80—0'85; biki 0'80—1'10; klavna živina 0'47—0'70. Cene so bile v splošnem za 5 grošov nižje.

Tržne cene v Mariboru, dne 1. novembra 1931: 1 kg govejega mesa I. vrste 12—14 Din, II. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—7 Din; 1 kg teletine I. vrste 12—16 Din, II. vrste 8—10 dinarjev; 1 kg prašičjega mesa 10—22 Din; 1 kg konjskega mesa I. vrste 4 Din, II. vrste 2 Din; 1 konjska koža 80—140 Din, 1 kg goveje kože 5—7 Din, telečje kože 8—10 Din, svinjske kože 4 Din, gornjega usnja 52 do 80 Din, podplatov 40—57 Din; 1 piščanec majhen 10—20 Din, večji 25—35 Din, kokoš 30—40 Din, raca 16—30 Din, gos 40—60 Din, puran 35—65 Din, domači zajec, majhen 10 do 20 Din, večji 25—40 Din; 1 jerebica 10 do 12 Din, kljunač 15 Din, fazan 18—22 Din, divji zajec 25—30 Din, 1 kg srnjaka 10—12 dinarjev; 1 liter mleka 2—3 Din, smetane 12—14 Din, 1 kg surovega masla 28—30 Din, črnega masla 34—48 Din, masla kuhanega 30 Din, ementalkega sira 60—80 Din, pol-ementalskega sira 43—40 Din, trapistnega sira 12—34 Din, grojskega sira 24—32 Din, tilskega sira 30—32 Din, parmezana 80—100 Din, strčka 8—10 Din, eno jajce 1'25—1'50 Din; 1 liter novega vina 6—14 Din, starega 16 do 24 Din, črnega 9—14 Din, 1 l piva 9 Din; 1 kg belelega kruha 4'40 Din, polbelelega 3'80 Din, črnega 3'10 Din; 1 kg kave I. vrste 40—90 Din, II. vrste 36—64 Din, pražene I. vrste 44—94 dinarjev, II. vrste 44—58 Din, čaja 60—250 dinarjev, soli 2'50—2'75 Din, popra celega 40 do 52 Din, mletega 40—52, cimeta 52—60, paprike 32—52 Din, testenin 7'60—18 Din, marmelade 16—36 Din, pekmez 9—10 Din, medu 14—24 Din, sladkorja v prahu 14'50—15 Din, v kristalu 13—13'50 Din, v kockah 14'50—15 Din, kvasa 34—40 Din, škroba pšeničnega 12—20 dinarjev, riževega 18—25 Din, riža 3—12 Din, 1 l kisove kisline 44—50 Din, kisa navadnega 2—4 Din, vinskega 3'50—8, olja olivnega 16 do 24 Din, bučnega 12—14 Din, špirta den. 9—10 Din, 1 kg mila 11—16 Din, sode 1'80 do 2 Din, ječmenove kave 8—14 Din, cikorije 16 do 20 Din; 1 kg pšenice 2'25—2'50 Din, rži 1'70 do 2 Din, ječmena 1'60—2 Din, ovsa 1'75 do 2'50 Din, koruze 1'50—2 Din, prosa 1'50 do 4 Din, ajde 1'50—3 Din, fižola 1'75—3 Din, graha 12—14 Din, leče 10—14 Din; 1 kg nšenične moke 00 4'20—4'50 Din, moke 0 4'20 do 4'50 Din, moke 1 4'10 Din, moke 2 3'80—4 Din, moke 4 3'50—3'85 Din, moke 5 3'25—3'75 Din, moke 6 3—3'65 Din, moke 7 2'25—3'50 Din, ržene moke I. vrste 3'20—3'50, II. vrste 3 do 3'25 Din, prosene kaše 3'75—5 Din, ječmenčka 3'50—15 Din, otrobov 1—2 Din, koruzne moke 1'70—2'70, koruznega zdroba 2'30—4 Din, pšeničnega zdroba 4'50—5 Din, ajdove moke št. 1 5'50—6 Din, št. 2 3'50—5 Din; 100 kg sena 75—95 Din, otave 75—80 Din, slame 55—65

dinarjev; 1 kubični meter trdih drv 100—112 dinarjev, mehkih drv 90—100 Din, 100 kg premoga, trboveljskega 40—44 Din, velenjskega 24—28 Din, 1 kg oglja 2 Din, koksa 0'75 do 1 Din, 1 liter petroleja 7 Din, 1 kg karbida 6—7 Din, sveč 14—36 Din, 1 liter bencina 7 dinarjev.

JAJCA

Mednarodno jajčno tržišče je z malimi izjemami mirno. Toplo vreme, ki vlada skoraj po celi Evropi povzroča, da lastniki hladilnega blaga močno ponujajo. Ta velika ponudba konzerv vpliva seveda tudi na cene svežega blaga. Samo z nastopom hladnega vremena bi se položaj izboljšal. — Sv. Jurij ob juž. žel., dne 14. novembra 1931.

Iz Jugoslavije v Češko je bilo izvoženega v prvih osmih mesecih letošnjega leta za 212 milijonov 900.000 Kč blaga, obratno pa za 547 milijonov. Pri izvozu v Češko je torej naša država globoko pasivna.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 22. novembra, nedelja: Cecilija.
- 23. novembra, ponedeljek: Milivoj.
- 24. novembra, torek: Janez od K.
- 25. novembra, sredo: Katarina.
- 26. novembra, četrtek: Leonard.
- 27. novembra, petek: Virgilij.
- 28. novembra, sobota: Gregor III.

EKONOM

**OSREDNJA GOSPODARIKA
ZADRUGA V LJUBLJANI,
KOLODVORSKA ULICA 7**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, krmila, specerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete. Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Jugoslovani v Ameriki.

Ameriška federativna vlada je objavila prve podatke o inozemcih v Združenih državah. Ti podatki so sestavljeni potom ljudskega štetja v letu 1930. Medtem ko je znašalo število ljudi, rojenih v naši državi, 1.920.169.437, jih je zadnja statistika naštetela 211.416 t. j. 41.979 več kot 1920.

Četudi to število ne odgovarja resničnemu stanju, ker se mnogi priseljenci niso prijavili, vendar pa je nesporno, da je ta statistika popolnejša od vseh prejšnjih.

Število v Ameriki rojenih otrok, ki so jim stariši rojeni v Jugoslaviji znaša 257.989, kar da skupno s številom njih roditeljev 499.395 oseb. V pogledu materinega jezika je mladina porasla od 1910 do 1920 odnosno 1930 za 180.358.

V procentih z ozirom na porast inozemcev-priseljencev v Zdr. državah Severne Amerike, so pri štetju iz l. 1930 Jugoslovani na tretjem mestu in sicer prvi za Čehi in Škoti. Po vseh državah Severne Amerike so Jugoslovani po številu porasli za 24 odstotkov.

Amoški tekač na ladji.

V nekaterih azijskih deželah se dogaja, da ta ali oni človek znori in v svoji besnosti začne divje teči v eno smer, spotoma pa vse pomori, na kar naleti. Teče pa tako dolgo, dokler se ves onemogel ali celo mrtev ne zgrudi na tla. Takim tekačem pravijo »amoški« tekači — po kraju, kjer se ta čudna bolezen največkrat pojavlja.

Strahotne ure pa so doživeli potniki na ladji »Empress of Canada«, kjer se je nepričakovano lotila nekega potnika. Mož je tekal po ladji od enega konca do drugega in je med tekanjem dva potnika ubil, 29 potnikov pa je ranil. Ko je ladja dospela v bližnje pristanišče, so morali 9 težko ranjenih potnikov odati v bolnišnico.

Moža, ki je tako nenadoma obolel, so mornarji le z veliko težavo prijeli in premagali.

Poslednji roparji v Evropi.

Kakor poročajo časopisi, je francoska vlada poslala na otok Korziko, ki leži v Sredozemskem morju, večje število vojakov in orožnikov, da zatro roparstvo, ki se je na tem lepem otoku v najnovšem času bujno razpaslo. To se je moglo zgoditi pa le, ker je na otoku v hribih mnogo skrivališč, kamor so se roparji zatekali in kamor jim maloštevilni orožniki niso mogli slediti.

Korzikanski roparji so sami zase nekaj posebnega. Oni imajo »stare pravice« in staro tradicijo. Nekateri med njimi so bili pri domačinih zelo priljubljeni, ker so ropali in napadli samo tujce, domačinom pa so pomagali. Zato so jih domačini tudi radi skrivali pred oblastjo.

Eden najbolj nevarnih roparjev na Korziki je bil neki Bartoli, ki so ga pred nekaj dnevi ustrelili.

Ta ropar je imel na leto nad 1 milijon dinarjev dohodkov. Plačevati so mu morali neke vrste »davek« na leto vsi lastniki hotelov, avtomobilisti, loveci in hribolazei, če so hoteli imeti mir pred njim in pred njegovo bando. Bartoli sam je imel 3 avtomobile in je živel jako razkošno. Kako je znal pritiskati na ljudi za denar, dokazuje slučaj z nekim lesnim trgovcem. Temu je Bartoli pisal, naj mu takoj pošlje 200 tisoč dinarjev, sicer bo on oskrbel, da niti eden od njegovih delavcev ne bo mogel več v gozdove! Trgovcu ni kazalo drugega, kakor da je delo v svojih gozdovih ustavil, ker ni hotel plačati.

Nekaj dni kasneje pa je trgovec Bartoliju le sporočil, da mu bo prinesel denar na neki samotni kraj, kjer ga naj počaka. Ropar je res prišel na dogovorjeni kraj in je prejel denar. Ko pa je denar štel, je trgovec bliskoma potegnil revolver iz žepa in Bartolija ustrelil.

Roparske bande pa ne živijo samo na otoku Korziki, ampak tudi ob dolnji Donavi. Tam je največ roparskih band v Dobruddži.

Donava se namreč pred svojim izlivom v Črno morje silno cepi. Tako razklano in razcepljeno strugo imenujemo »delto« — po grški črki »d«, ki ima obliko trikotnika. (Črko »a« so imenovali stari Grki »alfa«, črko »b« pa »beta« in odtod prihaja beseda »alfabet«; črko »d« pa so imenovali »delto«.) Med posameznimi rokavi Donave je nešteto gosto zarastlih otokov in tam imajo roparji najbolj varno zavetje. V teh krajih so razni roparski poglavarji tako močni, da mlade fante za svoje bande kar rekrutirajo kakor vojake. Domačinov pa navadno ne napadajo, ampak gredo na rop kam daleč proč. Ko pa se čutijo zasledovane, se izgube zopet v svoja skrivališča na donavske otoke, kjer poznajo vsako luknjo in kjer se čutijo popolnoma varne pred vsakim zasledovalcem.

Policijska šola v Berlinu.

Človek, ki hoče postati dober kriminalni uradnik (»tajni« policaj), mora imeti dvojce: srečo in izkušnjo. Sreča ali »dober nos« mora biti človeku prirojeno; izkušnjo pa si more pridobiti vsak sam.

V Nemčiji imajo za izobrazbo dobrih kriminalnih uradnikov posebno šolo v Berlinu. V šoli ne poučujejo samo znanstveniki, ampak predvsem praktiki.

Pouk se pričinja že zgodaj zjutraj. V šoli se nahaja sedaj okoli 30 učencev; ti so razdeljeni na dve skupini. Nekaj učencev je služilo že pri oboroženih in uniformirani policiji, drugo skupino pa tvorijo večinoma ljudje, ki so že študirali medicino ali pa pravo. Uče se postavbe, potem službene predpise, civilno pravo, uporabo orožja, posebno pa goje vse vrste sporta. Pouk se začne, kakor rečeno, že zjutraj navsezgodaj. Ne uče pa se mnogo iz knjig, ampak vsako reč predelajo praktično. Vaje se vrše v šolskih sobah, v parku, ali pa v telovadnici, kjer imajo na razpolago vse tehnične pripomočke, kar jih rabi moderna policija. Posebno važnost pa polagajo na spoznavanje ljudi.

Na dvorišču se uče iskati in zasledovati sledove. Iz usnja narejeno človeško postavo učitelj kam položi ali pa zakoplje, učenci pa morajo iz raznih okolnosti znati sklepati, ali gre za umor, za samomor itd. Važen je tudi način, kako učenec »usnjaka« izkoplje, da ne zabriše na njem nobenih važnih znakov in sledov. Potem pa morajo na »usnjaku« preiskavati razne praske, rane itd.

Svojo šolo izpopolnjujejo gojenci v velikem policijskem muzeju, kjer imajo zbranih na tisoče slik in modelov raznih zločinov in najraznovrstnejše roparsko in vlomilsko orodje. Tu lahko ponove na umeten način vsak zločin. Razne senzacionalne zločine, zlasti iz najnovejše dobe pa pojasnjuje na tisoče slik. Tu vidi gojenec dalje razna skrivališča, kakor se jih poslužujejo zločinci, n. pr. votle sveče, votla tla in podobno. Dalje imajo v tem muzeju veliko zbirko ponarejenega denarja in orodja, ki služi za ponarejanje.

V drugih prostorih pa je razstavljen model velikega mesta z vsemi prometnimi sredstvi. Tu kažejo gojencem, kako se morajo kretati pri zasledovanju zločincev, kako morajo ugotavljati dejanski položaj, ne da bi ovirali promet. Celo zobe študirajo, da ugotove, kateremu stanu morebiti zločinec pripada.

Pouk v policijski šoli traja 6—8 mesecev, potem pa gredo na praktično delo.

Najglobokejši rudnik na svetu.

Najglobokejši rudnik na svetu se nahaja v Morro Valho v Braziliji. Ta rudnik je last neke angleške družbe, ki koplje tam zlato rudo že nad 100 let. Ker se pa zlata bogata ruda nahaja le v veliki globočini, so začeli že od l. 1890. naprej kopati zelo globoko, tako da so dosegli že globino 2500 metrov. Iz te globine dobivajo na leto zlata za mnogo milijonov dinarjev. V globino se spuščajo rudarji od nadstropja do nadstropja s posebnimi napravami. Zrak pa morajo do dna dovajati s črpalkami, ker je globoko v zemlji vročina tako neznosna, da brez dovajanja svežega zraka ne bi mogel noben delavec vzdržati v rovih. V rudniku je zaposlenih okoli 3000 rudarjev.

Bolezni se poznajo na obeh.

Ena najbolj nevarnih, pa tudi najbolj razširjenih bolezni je dandanes rak. To bolezen študira na tisoče zdravnikov, pa nihče ji ne more prav do živega, ker se niso niti tega dognali, odkod ta bolezen prihaja in v čem da pravzaprav obstoji. Najtežje pa je pri raku spoznati bolezen že takoj v začetku, ko je pomoč še mogoča.

Za spoznavanje raka pa utegne postati prav važno tisto opazovanje, ki ga je odkril že pred 45 leti ogrski zdravnik Pecsely. Ta zdravnik je imel doma sovo, ki je nekoč njegovo hčerko tako zagrabila s kremplji, da je moral zdravnik sovi odsekati nogo. Ko pa je bila noga odsekana, je opazil zdravnik v sovinih očeh temno črto, ki je toliko bolj izginjala, čim bolj se je rana celila. Iz tega pojava je zdravnik sklepal, da se pokaže vsaka bolezen na svoj način v očeh in sicer na tistem klobarju okoli zenice (punčice), ki ima različne barve.

Protestantovski duhovnik Felke pa je šel še dalje. Ta je dolgo let opazoval zvezo med očmi in raznimi boleznimi in je ugotovil, da se pokaže na barvastem klobarju v očeh vsaka bolezen s svojim posebnim znakom. Na podlagi dolgoletnih opazovanj je sestavil celo tabelo znakov v levem in desnem očesu.

Na podlagi teh opazovanj je pa zdravnik Fulmeau poskusil ugotoviti znake v očesu, ki kažejo na raka. Preiskal je v ta namen nad 10.000 oseb in pri 200 osebah je ugotovil popolnoma točno, da imajo raka. Njegovo spoznanje so kasneje potrdili tudi drugi zdravniki.

So pa tudi zdravniki, ki trdijo, da je treba spoznavanje bolezni iz raznih sprememb v očeh še dobro proučiti, predno bomo mogli imeti od tega kakšno praktično korist.

Ženska domišljavost.

Znana francoska pisateljica gospa Gypova pripoveduje v svojih spominih med drugim tudi najhujšo zamer, ki jo more doživeti žena. Pred leti se je vršila velika loterija za pariške reveže. Neka igralka je stala pri čajni mizici in vneto skušala obiskovalcem izvabiti čim več denarja. Mimo je prišel tudi eleganten starejši gospod. Igralka se mu je čarobno nasmehnila in zaklicala: Skodelico čaja, prosim. Za naše reveže! Samo 50 frankov! Gospod se je ustavil in iz žepa potegnil nabasano listnico. Igralka je naročila čaj, ga nesla k ustom in z nasmehom dodala: »Vi boste plačali 100 frankov, ker sem jaz izpila požirek!« Gospod je takoj plačal 100 frankov, prodajalki pa je dal še 50 frankov in je nejevoljno pripomnil: »Bodite tako prijazna, pa mi dajte drugo, čisto skodelico čaja!«

Užitno milo.

Perice, ki so morale doslej svoje delo opustiti, če so hotele jesti, bodo dobile posledaj lepo olajšavo s tem, da bodo lahko jedle milo, če bodo začutile lakoto. Užitno milo je namreč najnovejša iznajdba moderne tehnike. Novo milo nima nobenega okusa, ni ne grenko, ne kislo, ne sladko, je pa popolnoma neškodljivo za želodec. Milo je celo redilno, približno tako kakor špeh. Milo izdelujejo iz nekih kemičnih ostankov in ga bodo rabili zlasti za izdelovanje raznih past za zobe.

Obleke, plašči, krila, po zelo nizkih cenah!
Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik!

Ptice naše dobrotnice.

Čezdalje večje število rastlinskih škodljivcev zadnjih letih je v prvi vrsti posledica močnega nazadovanja števila naših ptic, ki jim škoduje predvsem takozvano »racionalno« gospodarstvo v poljedelstvu in gozdvju. Žive meje in nižje lesovje na polju in v gozdovih iztrebljajo, ker menijo, da bo tam bolje rastle drugo rastlinje — a s tem se škoda vrši le na pticah, ki jim zmanjkujeta priložnosti za gnezdenje. Ptice pa so najhujši sovražnik rastlinskih škodljivcev.

Vse premalo je znano, kako ogromne množine raznega mrčesa pokončujejo ptice. Tako sné sinica, ki tehtja ca. 12 dkg, dnevno isto množino žuželk ali 2000 jajc metuljev. Ker je pozimi šestokrat navezana samo na to hrano, si lahko izračunamo, kako blagodejno učinkuje jata sinic. To nam postane še bolj očitno, če pomislimo, da 1000 gosenic lahko uniči visoko smreko. Ena sama sinica obvaruje torej lahko za cel gozd dreves.

Mlada lastovka pojé vsak dan preko 1000 muh v velikosti navadne muhe do brenclja. Rdečerepka pita svoj zarod približno od 4. zjutraj do 9. zvečer in prinese svojim mladičem v tem času povprečno 1200 žuželk, med njimi gosence 2 do 3 cm dolge. Dvojica rdečerepk s 4 mladiči pokonča tako od maja do septembra preko 100.000 škodljivcev.

Pri poskusu v nekem rastlinjaku je drobna penica v 3 minutah pokončala 351 rastlinskih uši, sinica v nekaj urah na tisoče uši, tako da je temeljito očistila tri grme vrtnic.

Dvojica dolgorepk preskrbi svojim mladičem dnevno okrog 2000 škodljivih gosenic.

Vse te številke, ki se zdijo skoraj pravljicne, je s posebnim aparatom ugotovil lovski pisatelj Hegendorff in nam najbolj kažejo, kakšno korist pomenijo ptice za poljedelstvo in gozdarstvo kakor tudi za vrtnarstvo. Umen gospodar bo v prvi vrsti skrbel za varstvo in razmnožitev ptic, če bo hotel na najbolj ekonomičen način, tako glede denarja kakor časa, zaščititi svoja polja, svoj gozd in vrt pred tisoči malih škodljivcev!

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

- Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost, izplačuje točno -
Rentni davek plačuje sama iz svojega

MANUFAKTURO
blago za moške in ženske
NOVOSTI ZA JESEN
nabavite najugodnejše pri trdki
NOVAK LJUBLJANA
Kongresni trg št. 15
(nasproti Murske cerkve)
Velika izbira! - Solidna pestrežba!

Laško brinje
Kraško brinje
Fige nudi najceneje
Sever & Komp., Ljubljana

Gospodsvetska cesta 5

250 dinarjev
dnevno

zaslužite z obiskovanjem ljudi v Vašem okraju!

„KOSMOS“, Ljubljana,
Poštni predal 307. —
Znamko za odgovor.

Za svojega
vzamem takoj!

Značajnega, pridnega, poštenega in marljivega dečka, ki je vaje kmetiškega dela ter zna dobro pisati in računati. — Ponudbe poslati na upravo „Kmetškega lista“ pod šifro: „Priden deček“

Pričnano najboljši
Trboveljski
Portland-
cement

vedno v zalogi pri
„EKONOM“
Ljubljana
Kolodvorska ulica 7

Najboljši nemški šivalni stroji

za rodbino, obrt in industrijo so le: **Original Viktorja** z večletnim jamstvom. Pred nakupom si ogledajte veliko izbiro. Ugodna plačila na mesečne obroke. Ceniki franco. Specijalna mehanična delavnica.

Priporoča se trdka:

FRANC SAUNIG, Ljubljana, Dunajska cesta 36

Govori se

med našimi gospodarsko jasno mislečimi kmetovalci, da se uporaba

Nitrofoskala-Ruše

tudi v današnjih časih dobro izplača. Zato bo v Vašo korist, če tudi Vi gnojite z Nitrofoskalom.

Pri gnojenju travnikov pa ne pozabite na:

apneni dušik

Naročila sprejemajo zadruga, kmetijske podružnice
„EKONOM“ v Ljubljani
kakor tudi Tvorica za dušik d. d. Ruše

Laneno olje
Firnež

Emajlne in
ostale lake

Oljnate barve
Lanene tropine

in vse v
stroko
spadajoče
blago ku-
pite dobro,
solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL
D. Z. O. Z.

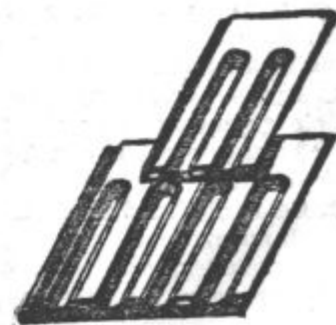
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Opeko in
strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn
„ILOVAC“
dobavlja franco vsaka postaja
po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
„EKONOM“, LJUBLJANA Kolodvorska
ulica števil. 7

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
sprejmemo.
„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev i. t. d.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

KMETJE,

kupujte blago pri
trdkih, katere
oglašajo v
Kmetškem listu!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetški hranilni in posojilni dom

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavlj.: „KMETSKI DOM“

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Telefon števil. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 %, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vlozne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

